

Kızılçam yerine zeytin dikelim diyenler muhtemelen hiç zeytin yetiştirmemiştir. Yetiştirmiş olsalar kızılçamın bulunduğu her yerde zeytin yetiştirilemeyeceğini; zeytinin ilk yıllarında çok fazla bakım çalışması gerektirdiğini de bilirlerdi. Ekosistem açısından kızılçamın sağladığı yararın zeytin ağacı tarafından karşılanamayacağını da bilirlerdi. İğne yapraklı ağaçlar (ya da herdem yeşil ağaçlar) mevsime bağlı olmaksızın güneşi gördükleri her an fotosentez yaparlar. Yani havadaki karbonu alırlar ve yerine oksijen üretirler. İğne yapraklı ağaçlarda yaprak yüzeyi çok geniş ve birim alandaki ağaç sayısı çok fazla olduğu için başka ağaç türlerine göre ekosistemi iyileştirmekte çok daha etkilidir.

Örnek olarak; Amenajman planlarından yapılan hesaplama göre İzmir ili ormanlarında mevcut ağaç serveti 37.684.037 ton karbonu bağlamıştır ve her yıl 876.394 ton oksijen üretme kapasitesine sahiptir.

Yukarıdaki haritada gösterildiği gibi kızılçam ormanları Akdeniz ve Ege Bölgelerimizin alçak rakımlarında yer almaktadır. Bu bölgelerin en önemli özelliği yaz aylarının uzunca bir süre çok sıcak ve yağışsız oluşudur. Bu sürede orman altı bitki örtüsü tamamen kurumakta ve kolayca tutuşacak hale gelmektedir. Sonuç olarak orman yangını haberleri gündemimizden hiç düşmemektedir. Son on yılda İzmir İlinde olan orman yangınları sayı ve alan olarak aşağıda tablo halinde gösterilmiştir (Tablo-7).

Tablo-7: İzmir İlinde 2014-2023 yıllarında olan orman yangını sayısı ve yanan alan miktarı

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Yangın sayısı	159	176	255	166	166	146	166	147	170	163
Yanan Alan (Ha)	114	73	931	1787	296	4615	2320	675	509	2227

2024 yılında Ağustos ayı sonuna kadar çıkan 410 adet yangında yanan orman alanı büyüklüğü 5200 hektara ulaşmıştır. Şimdiden yanan alan miktarı en yüksek büyüklüğe ulaşmıştır. Yangın sezonu sonuna kadar rakamın daha yüksek büyüklüğe ulaşması şimdiden endişe kaynağı olmaktadır.

SONUÇ

Kızılçam ormanları tarih boyunca yangınla muhatap olmuştur. Bu nedenle yangına karşı koruyucu pek çok özellik geliştirmiştir. Gövdenin alt kısımlarında kabuğu çok kalındır. Böylece örtü yangınlarında kambium tabakası korunmakta ve ağaç hayatını sürdürebilmektedir. Toprağa düşen tohumları 3-4 sene çimlenme yeteneğini korumaktadır. Ağaçları "üzerinde her zaman kozalak bulunmasıyla" diğer çam türlerinden ayrılmaktadır. Kozalaklar tüm tohumlarını aynı anda dökmekte, içinde bir kısım tohumları saklamaktadır. Yangın sırasında bu kozalaklar kapanmakta ve tohumları yangından korumaktadır. Yangın sonrasında ise kozalağın karpelleri sonuna kadar açılmakta ve tüm tohumları dökmekte; üzerine yağın kavrulmuş yapraklar bu tohumları örtmekte ve çimlenme dönemine kadar korumaktadır. Bu yönüyle de kızılçam ülkemiz ormanlığı açısından çok özel bir türdür.

KAYNAKLAR

- 1) İnternet ortamında "kızılçam" sorusuyla ulaşılan kaynaklar.
- 2) 49 adet orman amenajman planı

ÖZGEÇMİŞ

Ahmet Kenan ÖZTAN

1948 yılı Malatya doğumludur. İlkokulu Trabzon ve Malatya'da ortaokul ve liseyi Afyonkarahisar'da okumuştur. İÜ Orman fakültesinden Orman Yüksek Mühendisi ünvanıyla 1973 yılında mezun olmuştur. 2013 yılına kadar Orman Genel Müdürlüğü'nde (amenajman heyetlerinde) mühendis, başmühendis ve rehberlik ve denetim başmühendisi olarak görev yapmış ve 2013 yılında emekli olmuştur. 2021 yılına kadar da özel sektörde başmühendis olarak görev yapmıştır. 1990-1994 yıllarında Orman Mühendisleri Odası yönetim kurulu üyesi, 1993-1994 yıllarında TMMOB yönetim kurulu üyesi olarak görev almıştır. 2007-2017 yılları boyunca Orman Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Başkanı olarak görev almıştır. 2021 yılından bu yana da Türkiye Ormanlıklar Derneği İzmir Temsilcisi olarak görev yapmaktadır.